

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 17. MÄRZ 1975 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH (SCHWEIZ) Nr. 11. • PREIS S. FR. 1.00

Provozují informační imperialismus

I totalitní propaganda — at' je jakkoli jednotvárná — má své specializované mluvčí. Jeden je na přátelství s bratrskými národy, jiný na sionismus, další na emigraci. Obzvlášť "ostří hoši", kterým na formulaci příliš nezejde, jsou nasazováni na území — podle mínění režimu — mimořádně nebezpečné. Oni sami tomu říkají — "ideologická diverze"; na ženevské konferenci o míru a spolupráci v Evropě zní toto téma reálněji: "svobodný proud informací". Neboť právě v tom je jádro pudla — co do onoho chvějivého rozčlenění, jež právě v této souvislosti přepadá ony ochránce myslí východoevropských občanů.

Nedávno se jeden z "antidiverzích" specialistů opět rozcheřil a — jak bývá zvykem — skutečně nešťastil na síle slov. Obvinil americké a západoevropské sdělovací prostředky z informačního a kulturního imperialismu — jenž prý "přichází na scénu po imperialismu hospodářském a politickém". Důkazem mu je statistika, podle níž hlavní světové agentury dodávají do států "třetího světa" sto zpráv ze své oblasti proti jedné zprávě, jež přichází ze země rozvoje. Právě tak prý zaplavuje americká televize jednu až dvě třetiny programů v malých — jak se říká — "kapitalistických" státech. A teď prý chtějí tyto informační "imperialisté" — "rozšířit svoji rozpínavost na celý svět, to je i do socialistických zemí", tedy "zaplavit je zbožím, podřívajícím socialistický řád".

Je to pořád stejná písnička. Strážci a stoupenci režimu přece stále znovu — a to neobjemnějšími slovy — chválí sílu a stabilitu své

vlastní společnosti. Její přítelivost pro celý svět, její skvělé perspektivy a neochvějně šťastnou budoucnost. Je-li tomu skutečně tak, nabízí se — také stále znovu — otázka, proč se tyto síly tak zoufale bojí každého jimi nekontrolovaného slova, jež přichází ze světa — podle nich — "zahnívajícího a umírajícího". Otázka po znovu a mohutněji budovaných aparátech cenzurních; po nákladných rušičkách cizích rozhlasových stanic; po uškrceném cestovním ruchu; po zabavovaných časopisech a knihách; po stupňovaném pronásledování každého — kdo si dovoluje vyslovit jiný, než oficiální názor. Je snadno nabíledni, že tohle všechno nelze v dnešním, technickými prostředky neodvratně propojeném světě — být i jen vydávat za pokrok, za další, vyšší stádium společenského vývoje. Když navíc onen zmíněný propagandista neopomene — po falešném vzývání "míru, mezinárodního porozumění a duchovního obohacování lidí" — zdůraznit, že "socialistické země doporučují přijetí přísných opatření, vylučujících šíření idejí, poškozujících mír, svrchovanost, kulturu a morálku jiných národů".

"Přísná opatření" v oblasti ducha jsou už sama o sobě prokázány protimluv. Skutečně "duchovní obohacování" se nemůže dostavit v okolnostech ostnatého drátu, uzamčených knihoven a zakázaných časopisů. Právě tato "přísná opatření", jež slouží pouze a jedině k udržení totalitní moci — poškozují svrchovanost, kulturu a morálku — skutečně celých národů. Právě československý případ posledních let je tu důkazem až bolestně názorným. Právě posluchači československého rozhlasu, diváci československé televize a čtenáři československého tisku — pokud kde ještě nějaký zbyl — by mohli případným badatelům v této věci snést bezpočet dokladů o tom, kdo dnes provozuje "informační imperialismus". Byly by to a jsou doklady do nebe volající.

Milan Schulz

ASIE OPĚT V POHYBU

V úvodním článku minulého týdne jsme se zabývali neutěšenou vojenskou situací vlády v Kambodži, kde komunističtí povstalci již prakticky odřízli od světa hlavní a snad jediné místo odporu, hlavní město Phnom Penh. Zabývali jsme se také tím, že vládní sbory Spojených států se brání odhlásování 222 milionů dolarů voj. pomoci této nešťastné zemi, které prezident doporučil jako jedinou možnost, aby Kambodža nebyla dána na pospas.

Minulý týden byla vystupňována aktivita jak pro zamítnutí pomoci, tak i pro její odhlásování. Do Kambodže byla dokonce vyslána skupina osmi poslanců, kteří měli po zjištění situace na místě podat kongresu a vládě zprávu. Teprve potom byla Senátní komise pro zahraniční politiku odhlasována kompromisní částka 145 milionů dolarů, jako pomoc vojenská. Co však řekne senát sám a kongres, to je stále otázka otevřená.

A mezi tou dobou různých "výzkumů" a snah po kompromisech vývoj na této části zeměkoule pokračoval.

Nejenom na území Kambodže, ale i v Jižní Vietnamu zahájili komunisté velmi rozsáhlé útoky svých armád a jak poslední zprávy dokazují, bojuje se tam velmi úporně. Důvody k tomuto, nadálemu útoku na Jižní Vietnam jsou lehce k pochopení, je to snaha, aby armády Jižního Vietnamu byly zaměstnány a neexistovala tak možnost vojenské pomoci vládním silám Kambodži.

Co však nás na celé věci zajímá je, že v této sice zoufalé, ale ne ztracené situaci vlády v Kambodži se najde čelný politický představitel senátu, a dokonce vedoucí menší prezidentovy strany v senátu, který doporučuje prezidentovi Spojených států, aby použil veškerý tlak a přinutil právoplatného prezidenta této nešťastné země, aby odstoupil. Jakým právem je to požadováno?

Na jedné straně právě probíhá velká vyšetřování CIA, které je vytýkáno, že se vměšovala do vnitřních záležitostí druhých legálních vlád a chtěla v jejich zemích svým vlivem změnit politické poměry — a na druhé straně — jeden z představi-

telů vládního sboru se o to samé (jako dokonce jeden z vyšetřovatelů CIA) snaží tlakem u prezidenta, který nekompromisně hájí stanovisko opačné.

A několik slov ještě k osobě prezidenta Kambodže Lon Nola, který přes zoufalou situaci v zemi díky povstalcům, po vzoru všech, kdož byli v jeho postavení i v jiných zemích, ze své země, ani jeho rodina neunikají — nacpak se snaží do poslední chvíle podpořit morálku odporu ze všech svých sil i za cenu vlastního života a života své rodiny. A to myslíme, zasluhuje respekt.

FIN

Počátky změn?

Rok po překvapujícím převratu v Portugalsku se zdá, že se tam místo demokracie trvale usazuje něco blízkého levicovému fašismu. Bývalý prezident — jeden z vůdců loňského převratu — je s rodinou a 18-ti důstojníky ve španělské emigraci a dnešní režim ho vlní z inspirování nepovedeného nedávného pokusu o nový zvrat v zemi.

NA NAŠÍ HRANICI

Velitelství západoněmecké hraniční stráže vydalo právě souhrnnou zprávu za rok 1974. "Československá pohraniční stráž se chovala převážně korektně a přátelsky", praví se ve výročním hlášení z úseku západoněmecko-čs. hranice, která je dlouhá 268 km. Poměrně mírová pohoda na této části je dána tím, že zde chybí minová pole a samostřily. Došlo jen k malým narušením, v pěti případech přešlo celkem 11 čs. pohraničnicků německou hranici, dvakrát čs. letadla a třikrát dokonce celá stáda hovězího dobytka, která musela německá "Grenzwaiche" zahánět zpátky do Československa. Směrem do Československa přešlo ilegálně 28 osob, které byly opět vráceny do Německa (převážně se jednalo o omyly nebo z opilství, v

poslední době byl registrován případ dvou Němců, kteří šli do Československa jednoduše hledat práci, neboť v NSR byli nezaměstnaní). Podstatně poklesl počet uprchlíků, v roce 1974 přešlo přes hranici pouze pět osob, z toho jeden voják (v roce 1973 jich bylo 39). Tato čísla lze ještě srovnat s čísly na západoněmecko-východoněmecké hranici, kde jsou nesrovnatelně těžší podmínky přechodu (minová pole, automatické samostřily stílející na vše v pohybu tedy i na zvěř v pásmu, světelné překážky a řady ocelových drátů). V bavorském úseku přešlo přešlo 22 civilistů a 5 vojáků, na celé délce pak šlo "přes dráty" 969 osob, jiným způsobem pak z východního Německa uprchlo celkem 5324 osob včetně. Projdeme si alespoň namát-

kově některé události z čs. hranic posledních šesti let. V padesátých letech byl útek jeden z nejtěžších vůbec. Až třinásobně řady drátů, řada pozorovatelů, minová pole, ostatné dráty doplněné ještě elektrickým napětím byly těmi nejtěžšími překážkami. Ale ještě než se k nim uprchlík dostal, musel řešit své skrývání v zakázaném a hraničním pásmu, kde byl přístup jen na propustky a dokonce i v tzv. a mnohem širším pohraničním pásmu. Pro "větší přehlednost" terénu vyhodily ženijní a pohraniční jednotky celé vesnice, kostely a jiné památky v okruhu nejméně 2 km do povětří. Byvalé kostely a kláštery (např. Loreta u Chebu) sloužily za střelnice a hřbitovy za cvičné místo pro tanky. Z hradů (Starý Hroz-

(Pokrač. na str. 7)

TGM ve Washingtonu

Kongresman Percy vzpomněl v kongresu 125. výročí narození TGM. Řekl mimo jiné: Masaryk je symbolem jednoty svého lidu a jeho touhy po svobodě, demokracii a míru. Jeho památku slaví a ctí celý civilizovaný svět...

O ČESKOSLOVENSKU

Okolo filmu

Dvojí svět hotelu Pacifik je název nového filmu, který natáčí Českoslovenko v koprodukcí s Polskem. • Příběh chlapce, který "z buržoasní rodiny" odchází na vojnu, dokončují na Barrandově. Název: Dva muži hlásí příchod. • Loni vyrobily barrandovské filmové ateliéry třicet filmů. Letos plánují devětadvacet dalších.

O dlouhodobých výhledech

v energetice kolem roku dva tisíce jedná v Bratislavě celostátní seminář odborníků z řidící hospodářské sféry, vědecké oblasti i podniků a závodů energokomplexu. Jeho cílem je shrnout dosavadní poznatky o výhledu dlouhodobého systémového rozvoje energetiky, zaměřit pozornost československé vědy na nové materiály, technologie a stroje s nižší energetickou náročností a orientovat se na jaderná paliva, protože zásoby uhlí, ropy a zemního plynu jsou z perspektivního hlediska jednoznačně omezené.

Ockromující mlhy

Níže položená místa v oblasti severočeského uhelného revíru zahluje v nočních a ranních hodinách už po několik dní hustá mlha. Je tak neprostupná, že zcela ochromuje práci na venkovských pracovištích a především provoz na silnicích. Jen v jediném dnu měla mlha podíl na šestadvaceti dopravních nehodách (přitom tam maximální možná rychlost vozidel nepřesahuje 20 km v hodině), při kterých byla jedna osoba usmrcena a šest vážně zraněno.

K významným

hudebním akcím letošního jara patří v Praze i Týden nové tvorby. Pořádá se každoročně v březnu a současně skladatelé takto seznamují veřejnost se svými novými díly a ověřují si jejich ohlas u hudebního publika.

Setba jarní

Mimořádně příznivé počasí na východním Slovensku urychlilo začátek jarních prací hlavně na Východoslovenské a Moldavské nížině. Dokonce se už také seje a to nejen ječmen a pšenice, ale i mák a luskoviny.

Obchodní dokoda s Portugalskem

kteřá byla nedávno podepsána, dává předpoklady pro podstatné zvýšení objemu vzájemného obchodu. Obě strany si v ní poskytly doložku nejvyšších výhod. Placení se bude místo clearingu už letos realizovat ve volně směnitelných měnách. Portugalsko projevilo zájem o české například i tím, že se dvacet portugalských firem účastnilo nedávno skončeného potravinářského salonu Salima v Brně. Při velvyslanectví ČSSR v Lisabonu bude zřízeno čs. obchodní oddělení.

Pro lepší zásobování Prahy

Stížností Pražanů bylo za poslední léta tolik, že se jim musel konečně zabývat Národní výbor hl. města Prahy. "Byly", jak se připoustí v tisku, "odhaleny některé hrubé nedostatky v zásobování obyvatelstva". Zejména nízká kvalita mnohého zboží a trvalý nedostatek jiného. Bude prý učiněna náprava. A: "k udržení dosažené úrovně a jejímu dalšímu zlepšování je nutné zejména prohlubovat řídicí a kontrolní činnost obchodních organizací."

Noví diplomati

Rakousko má v Praze nového velvyslance. Je jím dr. Hans Pasch. Také Egyptská arabská republika tam má nového zástupce. Je jím mimořádný a zplnomocněný velvyslanec Mohammad Mustafa Šukrī.

Zkvalitnit půdu

Závlahy na ploše 160.000 hektarů, což je jedna pětina půdní plochy, která v Československu trpí nedostatkem vláhy, má dosud vybudováno zemědělství na Slovensku. Zavlažit je tam třeba ještě dalších 690.000 hektarů.

Požáry

Loňského roku vzniklo jen v průmyslových objektech v Čechách devět tisíc požárů, které způsobily škody za půl miliardy korun. Většina požárů vzniká nedbalostí, nedodržováním výrobních postupů a protipožárních předpisů.

OPĚT NOVÁ AFÉRA?

Ve východním Německu vznikl nový polit-song opěvující hrdinné činy kapitána východoněmecké lidové armády Guillaumeho. V písni se mu vyřizují srdečné pozdravy do západoněmeckého vězení, kde čeká na svůj soud a je ujišťován, že bude mít mnoho následovníků.

Guillaume byl nasazen jako špión v západoněmeckém kancléřství a způsobil demisi kancléře Willy Brandta (Brandt dnes zůstává předsedou sociálně-demokratické strany, na místo kancléře nastoupil Helmut Schmidt — pozn. red.). Ve východním Německu se vypravoval jako hořký vtip, že vláda východního Německa odvolala západoněmeckého kancléře. Sociálně-demokratický kancléř byl v NDR velmi oblíben, o čemž východoněmečtí komunističtí předáci mohou jenom snít a jeho mírové snahy nejlépe ocenila Nobelova cena. Texty podobných písní jsou jen cynickým výsměchem minulých snah. Od té doby panuje ve Spolkové republice atmosféra, pro kterou bychom mohli najít nepopulární označení — špionmánie. V mnoha případech bude jistě na místě, — ví se dostatečně o infiltraci komunistických špiónů, ale někdy se "i mistr teprve utne". Zdá se, že takovým utnutím bylo např. náhlé zmoštění z funkce a přechodné zatčení odborářského funkcionáře DGB Waltera Böhma s jeho manželkou. Böhm je opět rehabilitován a sám podává trestní oznámení na novináře, kteří z jeho cesty do východního Německa udělali špionáž.

19. února oznámily západoněmecké noviny, že sociálně-demokratický poslanec a na poslední chvíli bývalý ministr pošt profesor Horst Ehmke podá-

Cestování

Za uplynulých čtyři roky skoro patnáct milionů československých občanů navštívilo zahraniční krajiny — v devětatadevadesáti procentech ovšem ty socialistické. Na kratší zájezdy, (víkendy a svátky) jezdí naši lidé poslední dobou zejména do Německé demokratické republiky a Slováci hlavně do Maďarska. Léto patří Bulharsku, Polsku, sovětskému černomoří, Rumunsku, mnohem méně už Jugoslávii.

vá žalobu na celkem málo čtený bonnský časopis "Deutschland-Magazin." Ten přinesl ve svém prvním letošním čísle článek pod názvem "Leninův řád pro Horsta Ehmkeho?", kde na barevné obálce je vyfotografován někde u moře Ehmke se svou manželkou, pocházející z Československa. Zmíněný článek nepřináší mnoho nového. Celá "Love-Story", jak ji nazval v roce 1972 časopis "Stern" začala v dubnu téhož roku nezaručenými zprávami, že tehdejší šéf kancléřství, jemuž podléhal i dozor nad spolkovou zpravodajskou službou (dříve justiční ministr a později ministr pošt, dnes poslanec spolkového sněmu) Horst Ehmke se nechává po dvacetiletém manželství rozvést a opouští svou rodinu s manželkou a třemi téměř dospělými dětmi. Příčinou je nový sňatek s mladou československou emigrantkou Mariou Hlaváčovou (o 20 let mladší Ehmkeho).

Podle "Stern" měla Maria Hlaváčová studovat publicistiku na Karlově universitě v Praze a při sovětské okupaci v srpnu 1968 byla právě na návštěvě u známého německého profesora ve Stuttgartu. Jako nadšená Dubčekova přívrženkyň se urychleně vrací domů, ale po jeho pádu přichází znovu do NSR a začíná se angažovat pro sociální demokraty. Zde ji při volební kampani 1969 poznává Horst Ehmke a celý příběh končí rokem 1972 sňatkem v Kolíně nad Rýnem. M. Hlaváčová zde v té době pracovala jako výpomocná dokumentátorka v kolínském rozhlasu.

Již tehdy vznesl křesťansko-demokratický poslanec CDU Karl Gatzert dotaz, zda sňatek nepředstavuje bezpečnostní riziko pro Spolkovou republiku, neboť nová Ehmkeho manželka má veškeré příbuzné v Československu. Ministr vnitra Genscher dal uspokojivou odpověď. Mezitím se z Ehmkeho stále více stávala soukromá osoba a jen exilovým tiskem proběhly např. zprávy o jeho cestě se služebním řidičem, Mercedesem a manželkou do Československa na návštěvu příbuzných z manželčiny strany. Na emigranty působila zpráva nezvykle, Maria Hlaváčová dostala totiž v Zirnordoru politický asyl a pro sňatek se spolkovým ministrem ji bylo vše v Praze ry-

chle odpuštěno, což se běžnému emigrantovi stát nemůže.

Přišla aféra s Guillaumem, za kterou by vládní opozice CDU/CSU dala ráda vinu také Ehmke, který měl Guillaumeho přijat do kancléřství. Opozice se právě ve Spolkové republice dává na zatím velmi úspěšný postup ve volební boji o politickou moc. Není proto třeba chodit příliš daleko, aby nebylo vidět jisté souvislosti mezi novou kampaní a politickou, směřující proti sociální demokracii, Deutschland-Magazin je časopisem, který při nejmenším stojí velmi blízko CDU.

V článku Leninův řád je mimo jiné tvrzeno, že Horst Ehmke měl vždy slabost pro komunisty, že si vyžádal od BND-spolkové zpravodajské služby jména agentů, které dal k dispozici časopisu Spiegel pro tištěnou sérii o BND. Seznamy těchto agentů se pak měly objevit v Praze a způsobit odhalení i zatčení západoněmeckého novináře Gengenbacha a dalších ve východním bloku. Žurnalista Werner Gengenbach (62 let) byl loni pražským soudem odsouzen na 10 let vězení za hospodářskou špionáž. Gengenbach byl do konce roku 1973 generálním tajemníkem svazu zahraničních novinářů ve Vídni. O paní Ehmkové-Hlaváčové je v článku tvrzeno, že jde o fanatickou komunistku pracující se svým bratrem pro STB. Ehmke měl po svém sňatku vymáhat od BND únos jejích příbuzných do západ. Německa.

Ehmke prohlásil tyto a podobné údaje za vyhlané i podal žalobu na Deutschland-Magazin. Pro pozorného čtenáře není pochyby, že ve zmíněném článku jde o dovednou kombinaci všech možných fakt a polopravd (spojení se Spieglem může např. dokazovat přítomnost vydavatele Spieglu na jeho nové svatbě jako svědka, fanatická komunistka je zřejmě odvozena z toho, že se M. Hlaváčová hlásila jako tisícem mladých lidí v Československu k Dubčekově programu apod.). V pozadí je nemilosrdný politický boj, získat nové volební hlasy pro dnešní vládní opozici a to za každou cenu — i za skandálních procesů a difamace protivníka.

—vah—

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevýžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné "tuzemské" časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se členem Amerických Listů.

Zde odstříhnete a zašlete na adresu: AMERICKÉ LISTY, Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz

Přiblažte se za odběratele "Amerických Listů" a předplatné zaplatíte poštovním složenkou (celoroční, pololetní, čtvrtletní. Nekodíte se škrtnutím. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo napečet v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.

Jméno: _____

Adresa: _____

O české literatuře . . .

Ota Filip

Kdykoliv jsem na Západě mluvil o současné české literatuře (a pojem současná literatura při tom rozšiřuji na posledních 29 let), vždy jsem měl pocit, že problémy této literatury a její existence se posuzují jenom v souvislosti s určitou skupinou spisovatelů, především v souvislosti s těmi autory, kteří se stali známými v období pražského jara a v letech po roce 1969. Pokusím se nyní ukázat, že jména jako Ludvík Vaculík, Pavel Kohout, Jiří Šotola, Ivan Klíma, Václav Havel, Bohumil Hrabal, Alexandr Kliment, Ladislav Mňačko a jiní tvoří jen menší, nad hladinou vody viditelnou špičku ledovce.

Přibližně čtvrtstoletí, od roku 1948, když se komunisté dostali pučem k moci, snažili se marxističtí ideologové a vládci v Praze zničit českou literární tradici a nepopírá, že komunistická strana v tomto časovém údobí měla své úspěchy. Až po roku 1968, v důsledku tohoto destruktivního programu se špička viditelná nad hladinou sice zmenšila, avšak přece zůstali někteří autoři, kterým přálo štěstí natolik, že se mohli zachránit. Někteří z nich se prohlásili za solidární s totalitním režimem, jiní s ním uzavřeli jakýsi smír, který je z hlediska lidí, žijících v některé svobodné zemi — třeba pokládat za nemorální. Podle zákona, že revoluce požírá nejprve své vlastní děti, a sice nejtěžší, jež po mnoha let hýčkala, rozhodla se komunistická strana, poučena vývojem od roku 1962, že odamputuje svou vlastní intelektuální elitu. Strana ztratila také v literatuře zájem na experimentech a spokojuje se toho času s námezdními pracovníky, kteří mají sice s literaturou jen málo společného, zato se však vyznačují vlastnostmi, jež jsou ve znormalizovaném kulturním životě — jak se říká — v kursu. Jsou to: spolehlivost a totální poslušnost.

Opatření, jichž KSČ už po 27 let používá k potlačení české literatury, jsou v současné době uplatňována i proti oněm autorům, kteří ještě před rokem 1968 nacházeli prostor pro svou tvorbu a z nichž mnozí dokonce působili ve vysokých stranických funkcích. Nesmí se však zapomínat, že velká část spisovatelů trpěla důsledky takových opatření už od roku 1948, a že mnohý československý spisovatel — který nyní patří k utlačovaným, se před devíti nebo patnácti lety nepokusil ani zmírnit osud tehda postižených kolegů. To je třeba říci. Nesmí se zjednodušovat a dávat zodpovědnost za duchovní smrt velkého množství intelektuálů, kteří byli od roku

1948 vyloučeni z národního kulturního života, jenom komunistické straně. Také tehda uctívání oficiální spisovatelů, kteří se nikdy neodvážili veřejně protestovat, spoluzavinilo mnoho tragédií. Dnes jsou to už tři generace spisovatelů, kteří byli odsouzeni k duchovní smrti, a není náznaků, že by čtvrtou generaci očekávala lepší budoucnost. Dějiny české literatury nemají k dispozici dokonce ani seznam neznámých, kteří byli odsouzeni k mlčení, těch, kteří byli zapomenuti, nebo dokonce nebyli objeveni. Chybí bibliografie samizdatové literatury, a jen málo lidí ví o dílech, jež už po desetiletí leží nepublikována v šuplících. Není zatím nikoho, kdo by měl odvahu a zároveň i k tomu potřebnou posilu a tato díla osvobodil.

Proto se i já musím spokojit s tím, že se můj referát dotýká jen části této literatury. Je to referát o literatuře násilím ničené. Mohu jen nastínit hlavní tendence, které vedly ke katastrofě. Žádné ze jmen, o nichž se zmíním, se nedá označit za reprezentativní, poněvadž počet neznámých autorů je zřejmě veliký; bylo by tedy nespravedlivé, vyzvednout jen ty, kteří měli štěstí anebo to prostě nějak dokázali, že mohli psát a že se tisklo, co napsali. Dále bych musel zdůraznit, že dokonce ani v krutých letech hitlerovské okupace nebyla kontinuita české literatury vážně ohrožena. (Mimochodem: Také někteří z mocných cenzorů literatury a ideologů v Praze dneška začali svou dráhu za éry Hitlerovy. Jeden z nich, toho času dokonce ten nejvlivnější, se dostal sice v roce 1939 na rok do koncentračního tábora, avšak hned po svém propuštění mohl bez obtíží dále publikovat.)

Mnoho spisovatelů, nejruznějšího politického a literárního ražení, uveřejňovalo svá díla i za války; bylo tehda ještě možné, vytvářet literární skupiny. Tyto skupiny hrály podstatnou úlohu v kulturním životě země. Avšak po roce 1948 rozhodla strana jinak. Surrealistická skupina R.A., skupina 42, silně katolické sdružení, existencialistické kolem básníka Kamila Bednáře nevyhovovaly předepsané linii a byli zakázáni. Mnoho členů těchto skupin bylo uvězněno, jiní se rozhodli k odchodu do exilu, někteří zemřeli ve vězení. V roce 1948 byly zakázány nejdůležitější literární časopisy, rovněž autoři tehdejší střední a starší generace byli vyloučeni z oficiálního kulturního života. Nemarxistická literární kritika byla zničena. Ani jediný marxistický intelektuál nebo spi-

sovatel proti tomuto útlaku tehdy neprotestoval.

V krátké epizodě svobody roku 1968 nebylo možno všechny rehabilitovat, i když bylo všeobecně známo, že například katoličtí básníci Zahradniček, Renč, Vokolek, Kostohryz, Dokulil měli v šuplících díla, za něž by zasloužili místo v popředí soudobé české literatury. Básník Jan Zahradniček byl však již mrtev, za stalinové éry byl ve vězení umučen k smrti . . . Jiní, jako kupříkladu Holan, Hrubín, Diviš, neplatili sice v padesátých letech za zvlášť vítané, mohli však bezprostředně před rokem 1968 opět publikovat. Nyní musejí znova mlčet.

Většinu literárních skupin, které se formovaly ve válce, bylo dopřáno jenom málo času. Pouze tři roky po skončení druhé světové války bylo v Československu možno svobodně mluvit. Nebylo tedy pro KSČ těžké, přinutit tyto literáty k mlčení. Když se tyto umlčení v mírnější éře po roce 1963 znova mohli vynořit na povrch, zjistili jsme, že patří k neproduktivnějším a nejnadanějším zástupcům české literatury. V té době, když se zklamaný komunisticko-literární establishment jen s obtížemi zotavovalo z deformací Stalinovy éry, a snažil se navázat na evropskou literaturu, bylo jasné, že kromě oficiálních spisovatelů žili a tvořili v naprosté izolaci autoři jako Jiří Kolář, Josef Hlášal, Zdeněk Urbánek a Jan Vladislav, kteří si udrželi kontakt se Západem. Pro mnohé příslušníky mé generace to byl šok, s nímž se nemohli vyrovnat; až do polovice šedesátých let se nemohli tyto autoři, odsouzení po léta k vynucené izolaci, plně rozvinout — a už jsou zase zatlačeni do temna anony. A přece by neměla být zapomenuta jména jako: Emanuel Rychta, jeden z velkých analytiků této generace nebo Zbyněk Havlíček — jehož vynikající surrealistické texty znají jenom zasvěcení. Kromě něho zemřeli básníci Jan Hanč a Oldřich Wenzel, z jejichž lyrického díla bylo otištěno jenom několik textů . . .

Někteří z těch, kteří po dlouhém čase vynucené odmlky mohli znova publikovat, byli, zdálo se, šťastně neseni vlnou uvolnění. Bylo tomu tak v případě Josefa Škvořeckého a Bohumila Hrabala. Jiným se podařilo publikovat aspoň některé práce — jako Věře Linhartové, Josefu Jedličkově, Karlu Sidonovi. A zase jiní, jako Stanislav Mareš nebo Ladislav Hejránek propásli údobí mírnějšího kursu jen o dny nebo týdny a patrně se jim už nikdy nedostane šance . . . V padesátých a šedesátých

letech vyrostla další generace spisovatelů, která stála před alternativou: buď prohlásit se za solidární s režimem a nebo sdílet osud zapomenutých a odsouzených k duchovní smrti. Někteří z nich, kteří dokázali využít slabin systému, jež byly patrné už od roku 1956, se přece prosadili. Především to byli "politicky nezatížení" mladí autoři. K této skupině patří mnozí z těch, kteří jsou dnes známi na západě jako hlavní aktéři pražského jara a kteří se dnes počítají k takzvané "pražské skupině", již se dosud stále ještě dařilo zasobovat rukopisy samizdatové nakladatelství "Edice-petlice". Neprávem se však tato skupina na západě pokládá za reprezentativní špičku skrytého literárního ledovce československé literatury. Kromě nich, bez publicity, žijí a pracují stále ještě ti, kteří mnoho let před pražským jarem tvořili mnohotvárnou, skupinu české literární přítomnosti. Tito básníci nikdy neuzavírali s komunistickou stranou kompromisy: Miloš Horanský — Ivan Wernisch, Petr Kabeš, Olga Neveršilová a Miloslav Topinka — to je jen několik jmen autorů, kteří dokázali, že česká lyrika má své brilantní intelektuální texty a že v ní zdomácněla i technika takzvaných "automatických" básní.

Emanuel Mandler, František Vlášil, Jiří Gruša, Jan Lopatka, Stanislav Mareš — i o těchto jménech se musím zmínit, když referuji o největší české próze, vydávané mimo oficiální nakladatelství.

Kromě toho existuje celá generace literárních kritiků: o jejich talentu a odvaze připisovat k pěstování kritického ducha svědčí některé jejich články, uveřejněné v literárních časopisech jako byly: "Tvář", "Sešitý" — "Host do domu" nebo "Generace".

Potlačení svobodného duchovního života a tím podmíněný zvláštní vývoj měl za následky, že literární podzemí je toho času mnohotvárné a že soustřeďuje — odvažují se tvrdit — kompletní duchov-

ní elitu národa. V opozici proti straně nestojí dnes jenom ojedinelé skupiny, výbrž všichni ti, kdo v duchovním životě národa něco znamenají. To by mohlo být do budoucna důvodem k optimismu. Kdo je však optimista, ten si to dělá v dané situaci příliš snadno.

Češi mají dnes dokonce tři literatury. To je příliš velký luxus pro národ, k němuž se hlásí jenom 10 milionů lidí. První — a co do počtu nejsilnější skupinu — tvoří autoři, věrně oddaní straně. Kvalitativně sice patří ke třetí garnituře, dostává se jim však plně politické podpory, takže bez obtíží mohou vystupovat "jako proslulí umělci". Jejich literární význam je nepatrný, sami otevřeně prohlásili, že chtějí být jen propagandistickým předvojem komunistické strany. Přes veškerou podporu, již se jim dostává, nedokázali od roku 1970 vyprodukovat ani jediný významný román. A přitom je v novém Svazu spisovatelů v Praze organizováno na 180 stranou připuštěných literátů.

Druhá skupina — to je od roku 1969 rozmanitě složené podzemí, které se může opřít o staleté zkušenosti národa. My, Češi, od roku 1620 — s výjimkou dvacetiletého údobí první republiky a tří let po druhé světové válce — jsme nikdy nežili ve vlastním svobodném státě — a bylo-li tomu tak, tedy v zemi obsazené cizími armádami. Tradice tisíciletého českého umění slova nás učí, že nejmočnější a nejvýznačnější proud naší literatury vzniká v opozici proti vládním. Nynější české literární podzemí se cítí zavázáno, udržet tuto tradici. Pražská skupina, sdružená kolem samizdatového nakladatelství "Edice-petlice", která čítá na třicet spisovatelů, se může od roku 1970 vykázat přibližně 40 romány, z nichž mnohé byly vydány i na Západě. (Ludvík Vaculík, Jiří Šotola, Ivan Klíma, Pavel Kohout, Bohumil Hrabal, Václav Havel, Ota Filip). Jak jsem se již zmínil, chybí přehled o dalších skupinách, především

(Pokrač. na str. 5.)

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.

Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

Mezinárodní přehled

ZÁPADOBERLÍNSKÉ VOLBY

Při volbách do západoberlinského parlamentu zvítězila, jak se předpokládalo, křesťansko-demokratická unie. Soustředila na sebe 43,9 procenta odevzdaných hlasů — o 6,7 procenta více než při volbách minulých. Ačkoli se po prvé stala v západním Berlíně stranou nejsilnější, cesta k převzetí vlády se jí neotevřela. V čele západoberlinského senátu, — jak se západoberlinská zemská vláda nazývá — zůstane pravděpodobně nadále sociální demokrat Klaus Schutz. Jeho strana sice ztratila absolutní většinu, ale s pomocí strany svobodných demokratů může vládnout dále. Strana svobodných demokratů sice rovněž ztratila, ale to jí přestalo stačit. V čele západoberlinského senátu a osobě vládnoucího starosty spolurozhodovat. V dosavadním senátu mohli sociální demokraté vládnout i bez ní, tentokrát se bez ní obejít nemohou. Z pravcového křídla berlinské sociálně demokratické strany se sice již před volbami ozvaly hlasy, doporučující koalici s křesťanskými demokraty, při takové kombinaci by ale sociální demokrat nemohl dost dobře zůstat v čele berlinského senátu. Na tuto funkci by uplatnili nárok křesťanští demokraté.

V berlínském parlamentu budou tak jako dosud zastoupeny jen tři strany — křesťansko demokratická unie, strana sociálně demokratická a strana svobodných demokratů. Celkem kandidovalo 7 stran, ale 4 z nich nedosáhly zákonem předepsaného 5ti procentního minima. Byly to všechny tři strany komunistické a konservativní Svaz Svobodné Německo. Komunistické strany, z nichž jedna je expositurou východoněmecké strany SED, druhá pobočkou západoněmecké prosovětské strany DKP a třetí, která má maoistický náter — dostaly dohromady jen 2,7 procenta hlasů. Předseda křesťansko-demokratic-

ké unie Helmut Kohl, který je zároveň šéfem zemské vlády v Rýnském Falci, komentoval neúspěch Svazu Svobodné Německo v západním Berlíně jako výstrahu před pokusem založit další pravcovou stranu v celé spolkové republice. Tuto výstrahu adresoval zřejmě nepřímo vůdci bavorské křesťansko sociální unie Franz Josefu Straussovi, který takovou možnost před časem nadhodil.

Křesťanští demokraté počítají, že si při příštích zemských volbách v Rýnském Falci a ve Šlesvicku Holštýnsku svou vedoucí pozici uhlájí a že dosáhnou absolutní většiny i v severním Porýní-Westfálsku, kde nyní vládnou sociální demokraté spolu se svobodnými demokraty. Předseda sociálních demokratů Willy Brandt přiznal, že jeho strana v Berlíně úspěšná nebyla, na omluvu však dodal, že voliči byli ovlivněni únosem předního západoberlinského křesťansko-demokratického politika Petra Lorenze. Určité kruhy prý Lorenzův případ zneužily k vyvolávání protisocialistických emocí. Souvislost mezi neúspěchem sociálních demokratů a Lorenzovým případem ovšem prokázána není. Sociální demokraté dostali přibližně tolik hlasů — kolik ústavy pro výzkum veřejného mínění předpověděly už před třemi týdny. Stále více Němců je totiž znepokojeno vzrůstajícím terorem levicových extrémistů a mnozí se domnívají, že socialistickolibální vláda není při potírání anarchismu a terorismu dost resolutní.

jchm

OBRANA JUGOSLÁVIE

K prvnímu výročí vyhlášení nové jugoslávské ústavy získala Jugoslávie nový kolektivní orgán, jehož úkolem je bránit tuto ústavu. Vzhledem k tomu, že nejde o žádnou právní instituci, ale o jednoznačně politický orgán, je

nasnadě, že tomuto takzvanému "výboru na obranu ústavního řádu" připadne rozhodující úloha v kritických politických situacích, například na rozcestí, jakým bude jednoho dne třeba odchod presidenta Tita. Nový orgán, který byl ustanoven "shora", to je kolektivním devítičlenným presidentským sborem, připomíná v jistém smyslu "výbor veřejného blaha" z období francouzské revoluce. Jeho nejmnocnějšími členy jsou ti, kteří mají současně funkci jak v kolektivním presidentském sboru, tak ve stranickém předsednictvu. Jsou to celkem tři stálí členové nového výboru: jeho předseda Vladimir Bakarič a ještě Lazar Koliševski a Viduje Žarković. Čtvrtým stálým členem je Stane Dolanc, který jako vedoucí tajemník výkonného výboru stranického předsednictva patří k nejmocnějším členům jugoslávského vedení. Ze čtyř "ex officio" členů výboru mají ministerský předseda Džemal Bijedič, ministr národní obrany Nikola Ljubijelić a ministr zahraničí Miloš Minić funkce ve stranickém předsednictvu. Pouze ministr vnitra Franjo Herljević není více než členem ústředního výboru Svazu komunistů Jugoslávie. Nicméně je na první pohled zjevné, že se při takzvané obraně ústavy čili především při případném boji za zachování soudržnosti Jugoslávie i její samosprávné a neangažované orientace jasně přisuzuje klíčová úloha jak armádě, tak bezpečnosti. K pozoruhodným aspektům prvotního složení výboru patří dále to, že národnostní zastoupení neodpovídá rovnováze v presidentském orgánu. Jugoslávie má šest národních republik a dvě autonomní oblasti a v kolektivním presidentském sboru má každá z těchto jednotek po jednom zástupci, kdežto Josip Broz-Tito je členem "ex officio". Z osmi členů "výboru na obranu ústavního řádu" jsou Bakarič a Herljević jsou Charvátí. Koliševski Make-

donec, Žarković Černohorec, Dolanc Slovinci, Bijedič bosenský muslim a Ljubijelić i Minić Srbové. Bije do očí, že ve výboru nejsou zástupci autonomních oblastí, jmenovitě zástupci jugoslávských Albánců, z nichž na milion žije v autonomním Kosovu. Má to snad co dělat s tím, že Kosovo platí za oblast potenciálního neklidu? Při čtyřech členech "ex officio" čili na základě a z autority specifických vládních funkcí by se národnostní složení výboru mohlo pochopitelně změnit v důsledku případných přesunů ve vládě. Tak či onak, jistě každý pozorovatel postrádá mezi jmény nynějších členů výboru jméno Edvarda Kardelje, kterého mnozí dosud považují za druhého muže v jugoslávské hierarchii. Kardelj nesporně patřil k otčům nynější ústavy, ale z těch či oněch důvodů nebyl vyhlášen za jednoho z jejich oficiálních obránců. O Kardeljevě zdravotním stavu existuje dost nejasností. Na druhé straně byl Kardelj právě jmenován předsedou jiného kolektivního výboru, a to výboru pro zahraniční styky. Byly vytvořeny ještě další orgány: výbor pro otázky společenského systému v čele s Antonem Vratušou a výbor pro hospodářskou politiku a rozvoj v čele s Berislavem Šeferelem. Možnost rozhodujícího vlivu na vývojových klíčovkách má však především "výbor na obranu ústavního řádu". Koneckonců Jugoslávie je země, jak konstatoval v těchto dnech prezident Tito v poselství armádě, jež se musí bránit před vnitřním i vnějším ohrožením své soudržnosti a nezávislosti i své samosprávné a neangažované orientace.

dž

SOVĚTSKÉ OBAVY

Sovětské vládce velice zneklidňuje vyhlídka na japonsko-čínskou smlouvu o přátelství. Jejich znepokojení se ještě zvýšilo, když na lednovém zasedání Všečínského shromáždění lidových zástupců čínský ministerský předseda Čou En laj vyzdvihl "společnou pří, kterou vede Čína s druhým světem proti oběma supervelmocím a zvláště proti Sovětskému svazu". V čínském názvosloví zahrnuje takzvaný druhý svět průmyslové země východní Evropy a Japonsko. Pokusy Sovětů zamezit japonsko-čínské smlouvě navazováním kontaktů s protichajvanskými a protipekingými předáky japonské liberálně demokratické strany považují Japonci za nemalené vměšování do svých záležitostí. Větší důvtip v takových věcech projevil Čou En laj, když právě za návštěvy japonského ministra zahraničí Mijazavy v Moskvě, doporučil jednomu předáku japonské vládnoucí strany, kterého přijal v Pekingu, aby Japonsko upevňovalo své vztahy ke Spojeným

státům. Už vzhledem k sovětsko-čínskému nepřátelství by Sověty měly logicky péstovat styky s Japonskem, aby si zlepšily svou pozici pro vlastní vyjednávání. Zvláště po zrušení sovětsko-americké obchodní dohody moskevskou vládou by se dalo rozumně očekávat, že Moskva bude vidět v Tokiu alternativní zdroj rozvojového kapitálu. Moskva však sleduje linii zcela opačnou. Ani v běžných diplomatických kontaktech, ani v hospodářských stycích se na Tokio neusmívá, ale mračí. Představitelé japonských podnikatelských kruhů jsou tak rozčarováni zkušenostmi se Sověty, že například předseda obchodní komory Siego Nagaro, který se vždy silně přimlouval za rozvoj japonského obchodu se Sovětským svazem, se ani nedostavil v listopadu loňského roku do Moskvy na zasedání japonsko-sovětského hospodářského výboru.

NÁMOŘNÍCI S KNIHAMÍ

Sovětský deník "Socialističeskaja Industrija" odhalil to, co se už dávno vědělo. V sovětských severních přístavech se pašuje. Kdyby šlo jen o nedostatkové zboží určité by sovětské úřady přimhouřily oka, ale zde se mnohem více a tajně do SSSR dopravují zakázané knihy a časopisy především vydávané ruským exilovým nakladatelstvím ve Frankfurtu nad Mohanem. Díky námořníkům je v SSSR rozšířen a čten Solženicyn, Marčenko a mnoho dalších knih. Námořníci mají rozšířenou klientelu, která za knihy velmi dobře platí. Úkryty pro knihy jsou podle časopisu v dvojí-tych podlahách nádrží na pohonné hmoty, ve větracích šachtách apod. Časopis viní zvláště cizí námořníky, tak do litevského přístavu Klaipeda jich přijíždí až 13 tisíc za rok a obchodují i s pornografií a devisami, píše se ve zmíněném listě.

ŠPIONÁŽ KOLEM DOKOLA

V západním Berlíně byl odsouzen šestadvacetiletý Jugoslavec, který od dubna minulého roku pracoval pro státní bezpečnost ve východním Německu. Jeho hlavním úkolem bylo pátrat po organizacích, které pomáhají různými tajnými způsoby východoněmeckým občanům uprchnout na Západ. Do východního Berlína měl hlásit jména osob. Za tak krátké období byl téměř šedesátkrát instruován z NDR.

Tureckým soudem byl odsouzen k smrti turecký úředník a zároveň východoevropský špión Nahi Imre (58 let), jenž pracoval ve štábu NATO v Belgii jako finanční poradce. Při jeho zatčení v září 1968 našla u něho belgická policie 1440 tajných dokumentů. Řadu dokumentů dodal jugoslávským a ru-

Domáci a importované speciality:

Kuchyňské stročky na maso, mák, housku, ořechy kilogramové váhy, emailové nádoby, struhadla, formičky na plnění a vykrajeování, vařečky, peroutky z pravých husích brk, a vše, co je třeba v kuchyni. Káva, čaj, mák, povidla, speciální koření, ořechy, mandle, prášky do pečeni, čokoláda, svíčky, světoznámé cukroví a znojemské okurky. Česká kuchařská kniha v anglickém, českém a slovenském gramofonové desky, 8 Track Stereo magnetofonové pásky (kazety) — české a slovenské písničky. Vánoční cukroví, Mariášové hrací karty zn. "Piatnik", Mluvíme česky a slovensky.

EKVAR: BY THE BARREL

H. ROTH AND SON TEL. RE 4-1110, LE 5-2322
Na požádání zašleme náš katalog zdarma!

Karlovarská minerální voda MATTONIHO KYSELKA

(lahve 24 fl. oz.) na skladě!

1577 FIRST AVENUE • cor. 82nd Street • NEW YORK 28, N. Y.

Karikatura dějin

Pamatuju se ještě dobře, jak jsme počátkem nacistické okupace fasovali v prvních třídách gymnasia staré učebnice dějin a literatury, v nichž jsme pak museli tuší do nečitelná zažerňovat odstavce o nepřipustitelných kapitolách českých a československých dějin, o zakázaných jménech politiků, literátů a umělců, jakož i různé citáty z nich. Jako vždycky předtím i potom: nic to nezměnilo na tom, že jsme věděli, kdo to byl Tomáš Garrigue Masaryk, a co řekl o demokracii, že jsme znali jména Karel Čapek a Vladislav Vančura, že v domácích knihovnách byly knížky o československých legiích na Rusi a desítky dalších svazků, které chtěl krátkozraký okupant navěky vyhladit z vědomí obyvatel obsazeného státu. Místo vyškrtaných míst nám učitelé podle jim dodaných osnov diktovali nově pojaté dějiny.

Padesátá léta přinesla pak v tomto ohledu další vlnu zakázaných odstavců, ba celých kapitol a učebnic. A léta sedmdesátá nejsou jiná. Nově formulované učební texty, jež pro naprostou neschopnost tiskárenských podniků nelze vydat knižně, uveřejňuje takzvaný kulturní tisk, konkrétně stranický týdeník Tvorba v pravidelných týdenních intervalech. V poslední době se tu objevila témata literární, z nichž mimořádnou pozornost zasluhuje téma "Česká próza po II. světové válce", téma určené čtvrtým ročníkům gymnázií a středních odborných a středních ekonomických škol. Autor zhuštěné charakteristiky pojímá celou věc pochopitelně s pohledem vrcholně zjednodušujícím, už co do hledisek literárně-historických a literárně vědních. Ale to by byla věc jiné úvahy a jiné kritiky. To, co na první pohled uhodí do očí, je naprostá svévole, s níž se tu zachází s výpočtem skutečných literárních hodnot, jež v onom období vznikla. Dnes už se dobře ví, že především padesátá léta natropila v plynulosti a spontánnosti česko-

slavenských dějin zejména o obranné koncepci NATO pro sedmdesátá léta o atomové strategii. Belgie jej vydala Tureku, kde mu byl trest smrti nyní změněn na 30 let žaláře. Dva velké podlouhlé válce byly objeveny před islandským pobřežím. Jeden se nalézal nedaleko radarové stanice NATO blízko Stokness. Jedná se o odposlouchávací přístroje sovětského původu (označeny byly azbukou) — které měly registrovat zejména západní ponorky a také rozhovory z podmorských telefonních kabelů.

—vah—

slovenského literárního vývoje velké škody; že spousta autorů byla pronásledována fyzicky, hmotně či duchovně; že další velký počet spisovatelů (vedle čistých konjunkturalistů) mařil v rámci ideologické služebnosti své potenciální talenty; a že tím vším bylo zabráněno vzniku dnes už nespočítatelných literárních hodnot, jež nijak nelze nahradit. Nic o tom se dnešní — jak se říkávalo — "oktaván" nemá dozvědět, ať to ve skutečnosti samozřejmě dobře ví. Navíc mu mají být utajena další díla a jména, která se v 60. letech ne československém literárním poli objevila a — přes problematičnost mnoha prací a kolísavost kvality — se pokoušela pokažené poměry napravit a literaturu v nejlepší slova smyslu obrodit. Tito spisovatelé byli samozřejmě i více či méně aktivními účastníky celkového společenského pokusu o obrodu v letech 1968 a 9. A proto se o nich dnech nesmí mluvit. Proto je třeba je dnes před 18 a 19-letými lidmi utajit. V kádrové nomenklatuře autora dnešního stranického týdeníku ještě jen tak tak — na základě dřívějších či nedávných známých událostí — z nejněvšších autorů prošli Ladislav Fuks, Vladimír Páral a B. Hrabal. Aby bylo jasno, která z jmen (a s nimi spojených knih) z ostře cenzurovaného přehledu zmizela — připomeňme jen namátkou několik nejdůležitějších Josef Škvorecký, Arnošt Lustig, Milan Kundera, Václav Ha-

vel, Jan Procházka, Ludvík Vaculík, Edvard Valenta, Ivan Klíma, Karel Pecka, Ladislav Grosman, Jiří Mucha, Egon Hostovský, Ivan Vyskočil, Alexander Kliment, Jan Čep, Ludvík Aškenazy, Pavel Kohout, Jindřiška Smetanová, Hermína Franková, Hana Bělohradská, Eva Kantůrková, Milena Honzиковá, Karol Sidon, Ivan Kříž, Karel Michal, J. R. Pick, Petr Chudožilov, Milan Smolik, Josef Jedlička, Jiří Šotola, Petr Pujman — a byla by jich ještě pěkná řádka, třeba těch z okruhu velice nadějných časopisů Tvář nebo Sešity a kolem živých časopisů krajských. To vše, celá široká rozloha současné literatury — má být dnešním mladým lidem v Československu utajena — a to se tu probírá jen literatura česká; na Slovensku by důležitých jmen a knih ještě podstatně přibýlo.

Je to smutný úděl literárního pedagoga předvádět — ať sám dobře ví, jak falešný obraz podává — karikaturu skutečného stavu. O to smutnější, že v první větě svého přehledu dosti pravdivě zjišťuje, jak marné byly snahy nacistických usměrňovatelů právě v oblasti literatury. Ta věta zní: "I když šestiletá doba okupace znamenala hluboký předěl ve vývoji české literatury, přece jenom literární kontinuita nebyla přerušena". Dobrá tradice národní historie dává oprávněnou naději, že tomu tak — přes veškeré snahy nejnovějších Koniášů — je i dnes. M. S.

Nové ruské "občanky"

Od 1. ledna 1976 zavádějí se nové osobní průkazy pro všechny obyvatele Sovětského svazu, starší než šestnáct let. Tyto tak zvané "pasporty" budou časově omezené a budou do nich jen postupně vlepovány fotografie držitele ve věku šestnácti, dvacetipět a čtyřicetipět let. Průkazy budou vyhotoveny v jazyce ruském a v jazyku příslušné svazové republiky, pro obyvatele autonomních republik Sovětského svazu i v jazyce dotyčné autonomní republiky. V nových průkazech bude uvedeno příjmení, jakož i křestní jméno držitele a jeho jméno po otci, dále datum a místo narození, jakož i místo pobytu, přesněji řečeno znám o bydlišti. Rubrika o národnosti bude zachována, přesto že v sovětském tisku byly předtím podány návrhy, aby byla zrušena. Proti tomu budou z nových průkazů vyloučeny informace o sociálním postavení držitele. V novém průkazu budou také rubriky pro záznamy o úředním sňatku nebo rozvodu, dětech a vztahu k vojenské povinnosti. Na přání držitele mohou léčebné ústa-

vy zaznamenat v jeho osobním průkazu údaje o krevní skupině a rhesusu. Příznačné je, že v oficiálních prohlášeních k usnesení moskevského vedení byla zvláště zdůrazněna skutečnost, že nové průkazy budou vydávány všem občanům "nezávisle na tom, kde bydlí, zda v městě nebo na vesnici, a v jakém odvětví výroby pracují".

Svoboda kolchozníka — jako každého jiného sovětského občana — zvolit si nové místo pobytu zůstane ovšem i po získání osobního průkazu omezena. V Sovětském svazu je jakékoli přestěhování nevyhnutelně spojeno s oficiální přihláškou k pobytu, jejíž kladné vyřízení je nezbytnou podmínkou k nástupu do práce. Je-li přihláška k pobytu zamítnuta, musí žadatel podle "Nařízení o systému osobních průkazů" opustit během sedmi dnů místo, v němž se chtěl usadit. Zavedení nových občanských průkazů zároveň s udržení staré soustavy přihlašování k pobytu tudíž nijak neodstraňuje stávající omezení pohybu sovětských občanů uvnitř státu.

O ČESKÉ LITERATUŘE ...

(Pokrač. ze str. 3)

šim o mladých autorech a těch, kteří se museli odmlčet už v roce 1969.

Ke třetí skupině patří spisovatelé v exilu. Všecka tři zde uvedená seskupení mají své typické nemoci, jedno je jim však společné: Nemoc literatury, která trpí nedostatkem otevřené a svobodné kritiky. Nejlépe je to patrné na oficiální pražské literatuře. Stranicko-úřední kritika se dokonce neodvažuje posuzovat takzvanou pokrokovou literaturu na podkladě vlastních estetických kritérií. Čím obratnější umí autor přitáknout stranické politice — tím výše je hodnocena jeho práce, tím víc je slavený — a ovšem i placený. V Československu není marxistického kritika, který by měl odvahu vystoupit proti takovým praktikám. A kdyby se někdo něčeho takového přece opovážil, brzo by se musel ucházet o místo čistě oken, při kteréžto práci by se mohl setkat s mnoha svými bývalými kolegy. K literárnímu podzemí patří sice nejvýznačnější kritici, ale kdo z nich by měl "to srdce", a jak se říká "strhal" autora, o němž ví, že si musí vydělávat na chléb jako pomocný dělník a že dokáže vedle toho psát. Tak se spojuje kritický duch s vědomím o lidských tragédiích a ztrácí tím přirozeně na svém ostří a na své ironii.

Na Západě česká literární kritika prakticky neexistuje.

Česky píšící kritici jsou odkázáni na exilové časopisy, avšak v těch je pro ně jen málo místa.

Z důvodů, které jsem uvedl, nemůže být tento přehled úplný. Obávám se, že podrobnější studie může podat jen ještě temnější obraz daného stavu.

(Z článku v "Neue Zürcher Zeitung")

Naším čtenářům

Evropské vydání Amerických Listů v Evropě zdomácnělo. Díky Vám, čtenářům. Jenomže máme jednu potíž: mnozí naše noviny čtou, ale zapominají za ně véas platit. To je nemilé. Vítáme a vážíme si každého čtenáře, ale nemohli bychom nadále posílat Americké Listy těm, kteří neposílají předplatné. My uděláme vše, abychom evropské vydání AL udrželi — vy, doufáme, nám v tom pomůžete alespoň tím, že nebudete zapomínat na předplatné. Jak za AL platit? Poštovní poukázkou nebo šekem (neposílejte hotové peníze, mohou se ztratit) na Schweizerischer Bankverein, Fil. Oberstrass, 8033 Zürich, s poznámkou "z G. Americké Listy P5-622890". Děkujeme Vám za pochopení a včasné předplatné.

Redakce Amerických Listů

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplácíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připsujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

SPORT

Zápasy 18. kola první fotbalové ligy:

Jablonec-Třinec 1:3, Plzeň-Inter 3:2, Zbrojovka-Trnava 1:0, Sparta-Žilina 3:0, Slovan-Slavia 2:0, Nitra-Dukla 1:1, Baník-Teplice 0:0.

Tabulka:

1. Sn Bratislava	18 24
2. Zbroj. Brno	18 22
3. SU Teplice	18 21
4. Bohemians	18 20

5. Baník Ostrava	18 20
6. VSS Košice	18 19
7. Inter Bratislava	18 19
8. Sp. Trnava	18 19
9. Dukla Praha	18 16
10. Sparta	18 16
11. TŽ Třinec	18 16
12. LIAZ Jablonec	18 16
13. Slavia IPS	18 15
14. AC Nitra	18 15
15. Škoda Plzeň	18 15
16. ZVL Žilina	18 15

Čs. hokejisté o Pohár osvobození: Kladno-Litvínov 3:3, Sparta-Pardubice 4:1, Brno-Gottwaldov 2:7, Bratislava-Ostrava 5:6

Dlouho očekávané fotb. pohárové derby Slavia-Sparta skončilo po několikerém odložení a před 15.000 diváky vítězstvím Sparty 4:2. Zápas dvou věčných rivalů, ale nikterak výkonem nenadchl.

Po sérii tří utkání v rámci

turnaje o Cenu Izvěstí se Švédskem, v kterých čs. hokejisti dvakrát vyhráli 6:0 a 4:2 a jednou prohráli 1:3, se čs. mužstvo přiblížilo k vedoucímu Sovětskému svazu. Tabulku turnaje vede SSSR s 21. body před ČSSR se 17. body. Obě mužstva sehrála dvanáct utkání. Na třetím místě je Švédsko s jedenácti a Finsko s pěti body z patnácti zápasů. Československo si může zajistit prvenství v soutěži vítězství v sérii utkání se Sov. svazem a Finskem, které hraje v domácím prostředí. Těsně před odjezdem na světový šampionát v Západním Německu sehrají čs. hokejisti přátelské mezinárodní utkání s mužstvem USA.

V prvním čtvrtfinálovém utkání o Pohár UEFA (evropská fotb. federace) podlehli fotbalisti Baníku Ostrava v domácím prostředí vedoucímu mužstvu západoněmecké Bundesligy Borussia Mönchengladbach 0:1. Vítězskou branku dali Němci v 51. minutě po rohovém kopu. Zápas sledovalo 33.000 diváků na vyprodaném stadionu.

18-ti letá čs. reprezentantka Martina Navrátilová vybojovala prvenství na tenisovém turnaji Virginia Slims v Bostonu, když ve finále porazila Australanku Evonne Goolagongovou ve třech setech 6:2, 4:6, 6:3. Vítězství nad Goolagongovou je o to cennější, že v předešlých vzájemných utkáních Navrátilová nevyhrála ani jediné a dokonce ani set. V semifinálovém zápase M. Navrátilová vyřadila Margaret Courtovou (Austrálie) a Goolagongová porazila Chriss Evertovou z USA.

V těchto dnech probíhají v Katovicích (Polsko) halová mistrovství Evropy v lehké atletice. Československo reprezentuje 19 atletů, z nichž největší naděje na mistrovské tituly má světová rekordmanka ve vrhu koulí Helena Fibingerová a Vladimír Malý, držitel nejlepšího letošního evropského výkonu ve skoku do výšky — 224 cm.

—pza—

Vymýtí neřádstvo!

V posledním měsíci minulého a ještě častěji v prvních týdnech letošního roku se československou propagandou nesou některé nové pojmy. Módním slovem se například stala "náročnost" se všemi možnými odvozeninami. Onen pojem zřejmě razí nejvyšší politická místa, a to ze známé jazykové-politické ostýchavosti, jež nastupuje vždycky, když jde o problémy ožehavé.

Situace se zkomplikovala především celosvětovou krizí surovinovou a energetickou, kterou takzvaní futurologové sice už dlouho předpovídali, ale jejíž konkrétní rysy a projevy se objevily až před půlročním rokem. Československý státní plán — letos v konci páte a v přípravách šesté pětiletky — musel být změněn; a zde se poprvé dostalo častěji do oběhu slovo "náročnost".

Ale onen jazykový posun má ještě jinou příčinu, která se plně odráží i v celkovém zaměření propagandy posledních měsíců. Zdůrazňovat "náročnost" nevypadá jen jako technické zvýšení plánu, ale obsahuje i prvek lidské účasti na výrobním a jiném pracovním procesu. A tu právě dnes spočívá hlavní váha celostátní agitační kampaně, jež se samozřejmě skládá z několika odstupňovaných proudů, ale má jeden cíl: apelovat na lidi, na jejich píli, dovednost, pracovní morálku, odpovědnost. Časopis komunistických funkcí Život strany — podtrhující význam "morálně-politických kategorií" — v této souvislosti konstatuje, že loňské listopadové plénum ÚV KSČ má "ojedinelý význam" a jím navrhovaná řešení označuje za "doslova převrat v přístupech k základním politicko-ekonomickým úkolům". "Socialismus má dostatek rezerv" — píše Život strany — "a ty jsou především v lidech". Rozhodující zásadou pak je "řešit obtížné otázky rozumem mnoha lidí, jejich zkušenostmi". Jeden z předních úředníků ústředního stranického sekretariátu došel v rozhlasovém pohovoru rovněž ke zjištění, že "v našem hospodářství, hlavně v lidech, je hodně možností" a označil za důležité "rozvíjet ve vědomí a morálce pracujících nejušlechtilější rysy vlasteneckého citění, jež jsou vyjádřeny právě vztahem k práci". Mladá fronta horovala v téže době za uplatňování zásad poctivosti, obětavosti a nezištnosti. A dala by se snést celá řada publicistických projevů na totéž téma, často s doslovným zněním hlavních formulací. Což svědčí o ústřední instruktaži, která tentokrát nahradila veřejnou jeho publikaci. A v tom už je jeden háček celé věci: nezištné a obětavé se mají vřhat do každodenní práce lidé, kteří se ani nemohou seznámit s důkladnou a —

prý — převratnou analýzou a navrhovaným řešením; ušlechtilé vlastenecké citění mají projevit občané, jimž se z titulárně nejvyššího rozhodovacího orgánu nedostane plně a veřejně informace. Pro jakési tam usnesené řešení je mají nadchnout straníční agitátoři, kteří jsou politicky natočeni "na výši", že jim ony informace interně sděleny byly.

Ale existuje i druhý proud "apelů" na lidskou stránku současného řešení. Jsou to výzvy proti takzvaným negativním jevům. Veškerý tisk dostal za úkol vést tuto kampaň soustavně a na různých polích. Jen v pražském rozhlase vystoupili v tomto měsíci proti formálnosti, pohodlnosti, nepoctivosti a tak dále předseda Svazu čs. novinářů, rektor Karlovy univerzity a jedna zasloužilá žurnalistka; všichni slovy důraznými, až ostrými. Novinářský předseda se na několika vlastních zážitech z průmyslu, zemědělství i služeb rozhorlil nad úplatkářstvím do té míry, že se přiznal, jak se mu ta — prý — otevřená řeč nevede právě příjemně. I když jeho rozložený závěr zněl, že je třeba přes "ony nastavené dlaně pěkně zostrat praštit" — přece mu jako kladné řešení zbývalo jen vyprávět čítankový příběh o tom, jak kdosi kdesi odmítl za sehnaný materiál nabízený "suvěnýr". A dával: "Co když podobné dárky odmítnou zitra další a další?" Více než tázavá naděje však v tom výroku nebylo. Zasloužilá publicistka — konstatuje — že "nejsem anděl, ale lidé" — zase navrhuje "pořádné zabouchat na dveře a vyburcovat všechny bez ohledu na osoby", což už zní dosti troufale; především proto, že právě jí přece nikdo nebrání, aby tak činila dnes a denně; je otázka, zda to i ji bude dovoleno skutečně bez ohledu na všechny osoby, jež jsou vážnými adresáty takových jejich výzev jak je tato: "Potřebujeme všude zvětši vítr, aby zahýbal stojatými vodami!"

Je to — jako už po léta — začarovaný kruh. Všechno to holení vychází z příkazu mocenského centra, které je v úzkých: společensko-ekonomickou reformu, která by mohla současně kritické situaci odlehčit, nechce a nemůže podniknout, protože je to z celkového politického hlediska neúnosné; ale jinak než atmosférou změny, demokracizace, slibnější perspektivy lidí k většímu nasazení nepřiměje. V ovzduší zcela pragmatické totalitní vlády se lidé vždycky nejdříve zeptají — za co?, za kolik? Neboť ani oni nedostanou nic zadarmo. Činnost každé výzvy, obracející se na morální kvality, ztroskotá na průběžné a všestranné amoralnosti vládnoucího režimu. MS

Srdečné blahopřání

panu faráři Josephu J. Šeflovi,
který se 15. března 1975 dožívá
požehnaných osmdesáti let.

Do dalších let všechno
nejlepší přeje

Richard, syn s manželkou Gladys,
Gail a Jeff, vnoučata
a paní Bertha Weber

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SPOCI
Secretary

JOHN KRTIL FUNERAL HOME; YORKVILLE FUNERAL SERVICE INC.

1297 First Avenue, New York, N. Y. 10021 Corner 70th St.
(212) 744-3084 or 744-7214

Tento československý pohřební ústav, který patří a je vedený rodinou Krtilovou, ponúka rodinám v ich smutnej hodinke nielen dokonalé služby osobné, ale aj služby rodinné, nakoľko obidvaja, Elaine F. Krtil aj John J. Krtil, sú licencovaní pohrební riaditelia. K vašim službám sú teda v našom pohrebnom ústave dvaja licencovaní pohrební riaditelia, a služby tohto ústavu môžu byť použité tak po celom území Spojených štátov, ako aj v zahraničí. Už 88 rokov slúžil pohrebný ústav rodiny Krtilovej čo najlepšie obyvateľom newyorskej metropole.

ELAINE F. KRTIL, licencovaná pohrebná riaditeľka
JOHN J. KRTIL, licencovaný pohrebný riaditeľ a vedúci ústavu.
Založené roku 1885.

NA NAŠÍ HRANICI

(Pokrač. ze str. 1.)

ňatov) byla udělána kasárna a z hradních věží pozorovatelný. Za Dubčeka byly činné některé nápravy, z hradu ve St. Hrozňatově se stala součást výtvarné galerie v Chebu, za Husáka slouží opět svým starým účelům. Umělecké věci z takto zničených památek si rozebrali mezi sebou důstojníci pohraniční stráže a dodnes zdobí jejich soukromé byty.

Za Dubčeka bylo také započato s odstraňováním starých zrezavělých drátěných zátarasů a zkracováním hraničních pásem. Dnes se hranice modernizuje. Dřevěné pozorovatelné jsou vyměňovány za ocelové. Podle rakouského tisku došlo k montáži různých signálních zařízení, dále přístrojů s infra-

se zde objevili dva čs. pohraničníci a prohlédali zde dokonce stodolu. Na německý protest vyslovila čs. strana poštovní. Pohraničníci byli za aktivitu odměněni delší dovolenkou. V r. 1972 se tři němečtí dělníci zmýlili na hranici a zašli asi 80 m do hloubky (vlastní zátarasy s ostnatým drátem začínají na mnoha místech hlouběji v čs. území a vyvolaly už několikrát mylnou domněnku, že právě zde začíná nebo končí čs. hranice — omyl, znamenající dopadení řady uprchlíků, které si čs. pohraničníci přes tajné podkopy a průkopy mezi dráty "nadběhli"). Dělníci se vrátili rychle zpět, byli však na němecc. území dostižení čs. vojáky a pod napráženou zbraní, spoutání a se zavázanýma očima vyslýchání 24 hodin v Mariánských Lázních.

V témže roce došlo na čs.-rakouské straně k únosu čs. uprchlíka Masaříka, který z nerozumů se přiletěl až z Jižní Afriky podívat na hranici. Vztahy mezi Rakouskem a Československem se ochladily natolik, že nakonec postřelený a v Praze vyléčený Masařík byl vrácen přes Madrid Rakousku a své jihoafrické manželce. V témže roce se zde také střílelo po 19-ti letém východoněmeckém uprchlíku, který nezraněn dosáhl Rakouska. Hůře to dopadlo na německé straně Železně Rudy v listopadu 1972, kde si 26-ti letá Češka vyšla s matkou na procházku a přešla zde omylem několik metrů do Československa. Byla tam zatčena, z německé strany neprotestoval nikdo. Nevyjasněný nebo úmyslně potlačený také zůstal mysteriózní případ z hraničního přechodu Furth im Walde na Šumavě. Zde si 37-letý zá-

padoněmecký celník Anton Kreim odskočil do celnice na pivo a byl přitom zezadu zastřelen náboji pocházející z čs. zbraně používané čs. pohraničníky. Stopy vedly k čs. hranici. Zřejmě někdo z čs. strany prohlížel západoněmeckou celnici ve chvíli, kdy všichni odbavovali na silnici a byl přitom náhle překvapen.

Pohraniční stráž patří k nejreakčnějším složkám čs. armády. Jde v podstatě o výběrové jednotky podléhající ministerstvu vnitra (za Dubčeka byly předány ministerstvu národní obrany, za Husáka opět vráceny). Velitelé patřili vždy k aktivním podporovatelům sovětských okupantů. Po provedených čistkách, kterým padl za obětí generál PS Peprný, začínající svou kariéru jako prostý voják ve Třech Sekerách na Mariánskolázeňsku je velení plně pod sovětským dozorem. Některé objekty pak byly přímo předány sovětské armádě, např. tzv. Pata mezi Házlovem a Ašem. Podobně je tomu i s pasovými orgány, které se převážně rekrutují z bývalých příslušníků SNB a PS. Zde se také prvně po sovětské okupaci tvořily skupiny schvalující sovětskou invazi (např. na celnici — "pasovce" v Chebu). Nicméně to jejich náčelníkům nebrání, aby si občas "služebně" nezajeli na bavorské pivo k bavorským celníkům, o nichž jinak rozšiřují, že jde o bývalé gestapáky. Ty samé výhody však upírají ostatním. Tak nedávno při dokončení stavby ropovodu mezi NSR a Československem, museli dělníci slavit pěkně za dráty a odděleně od bavorské hostiny. Krátce, na naší hranici stojí česká stráž... —vah—

KULTURNÍ POLITIKA

V době, kdy se ve světě diskutovalo, zda Brežněv odstoupí či nikoliv, přišlo do Hamburгу překvapivě odřeknutí pohostinské série leningradského režiséra a ředitele Gorkého divadla profesora Georgije A. Tovstonogova, který zde měl režírovat vlastní dramatisaci Dostojevského románu "Idiot."

Telegrafické odřeknutí "pro náhlou zaneprázdněnost jinými úkoly" přivedlo hamburské Thalia-Theater do těžké situace. Do hry, výpravy, nájmů sálu, herecké gáže apod. bylo investováno celkem 142 tisíc marek. Tím překvapivější zpráva přichází nyní — o šest neděl později — Thalia-Theater je zván na pohostinské vystoupení do SSSR. V této souvislosti lze připomenout téměř stejný případ z února t. r. Českému opernímu režisérovi Václavu Věžíkovi (nebo Věšnic — německé přepisy nejsou schopny česká jména

přesně tlumočit) nebylo dovoleno vycestovat z Československa k pohostinné režii do Braunschweigu, kde měl režírovat operu "Car a tesař". Premiéra měla být 8. března. Václav Věšnic byl v Braunschweigu znám z dřívějších režii Čarostřelce a Markéty. Vycestování mu bylo zamítnuto na poslední chvíli, přes veškeré sliby a smlouvy agentury Pragokoncert.

—vah—

Výročí města

Moravská Třebová slaví své osmisté narozeniny. Již ve středověku byla známa svou výstavností. Mnoho památek z těch dob, stavby, umělecká díla i historické jádro města svědčí zjevnými — skrytými i zastavenými středověkými hradbami je v současné době doplňováno moderní, ale architektonicky nerušíci zástavbou, zejména bytovou.

Tryzna za židovské oběti

nacismu z Československa se bude konat v neděli 16. března t. r. v Sanctuary of Congregation Mont Neboh, 130 W 79th St., New York, ve 2:30 odpoledne. Tryzna je přístupna široké veřejnosti.

Děti a rekreace

Pražským školákům začaly již první prázdniny. Z celkového počtu 90.000 dětí však odjelo na zimní tábory jen necelých pět tisíc. Protože matky převážně pracují — znamená to, že děti, prakticky bez dozoru tráví prázdniny v ulicích a na dvorech.

Stále se ještě nepodařilo využít všech možností, které skýtají rekreační chaty ROH pražských podniků, závodů a institucí, jichž je v Krkonoších a všude v horských oblastech spousta. Své chaty nabídlo dětem pouze 64 provozovatelů.

NA LEPŠÍ K VAŠATOVÍ

zářím, kterými je možno pozorovat krajinu jako za dne, celých lidských zachycujících i lidský dech a dokonce i reproduktorů s natočenými páskami střelby o pověru "Stůj" k zmatení uprchlíka.

Události posledních let nejsou tak otřesné jako z východoněmecké strany. V roce 1969 pronásledují pohraničníci z chebského úseku východoněmeckého uprchlíka Wagnera až na německou stranu a zkrvaveného od psů jej vlekou na čs. stranu. Začátkem r. 1971 přešel lesní dělník z Československa hranice a ukryl se v bavorské vesnici Arnstein. Krátce nato

ČESKOSLOVENSKÉ SPOLKY V AMERICE, NEJSTARŠÍ BRATRSKÁ PODPURNÁ JEDNOTA VE SPOJENÝCH STÁTECH, ZVE VŠECHNY KRAJANY A JEJICH PŘÁTELE, ABY VSTOUPILI DO JEJICH RAD A TÍM ZABEZPEČILI BUDOUCNOST SVÝCH DRAHÝCH.
Č. S. A. POSKYTUJE SVÝM ČLENŮM NÁSLEDUJÍCÍ VÝHODNÁ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ:

- Doživotní
- Doživotní zaplacené ve stáří 60 roků
- Doživotní zaplacené ve stáří 65 roků
- 9 plánů nadačního pojištění
- Retirement Plan
- Mortgage Redemption Plan
- Family Income Plan
- Prefer i Risk, Whole Life
- Estate Security Plan
- Urazové pojištění
- Dvojnásobné pojištění — zproštění poplatků nižší poplatky za pojištění pro ženy

PODROBNÉ INFORMACE OCHOTNĚ SDĚLÍ

Rudolf Pešek, 145 87 7th Ave, Whitestone, N. Y. 11357, (212) 767-9746
George Pospíšil 21 West End Ave., Westwood, N. J. — 07675 (201) 661-6511
Frank Vozeh, 18 John St. Little Ferry, N. J. 07643, (201) 641-9016

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

2701 South Harlem Avenue, Berwyn, Illinois 60402

OD ROKU 1854 CHRÁNÍ VAŠE RODINY

TUZEX zasíláme

bezpečně a rychle

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

NEODKLÁDEJTE...

Již 50 roků cestovní služby

vám zajistí bezstarostně a radostně cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 420.00
NY — Brno — NY	\$ 434.00
NY — Bratislava — NY	\$ 434.00
NY — Košice — NY	\$ 471.00
Plus \$3. — U. S. daně	

Tyto ceny jsou v platnosti do konce března. V dubnu, květnu — září a říjnu budou ceny o něco vyšší. V červnu, červenci a srpnu budou ještě o něco vyšší.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzné ho do USA, navštivte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76 ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

Temná Rus . . .

Podle sovětského časopisu "Sovětské Estonsko" pokračuje i nadále v SSSR série poprav tzv. válečných zločinců. V Estonsku byli popraveni čtyři muži za válečné zločiny, kterých se měli dopustit před 30 lety. Dva další Estonci byli odsouzeni k 15 letům žaláře za to, že podporovali přeměněné jednotky. Podobné procesy probíhají i na Ukrajině a v Bělorusku. V převážných případech jde o podobné osudy jaké zažili i příslušníci Vlasovovy armády. Za stalinových čistek, kdy nebylo rodiny, jejíž příbuzný by nebyl zatčen a při nejmenším poslán do koncentračního tábora, povstal v obyvatelstvu tak silný odpor, že při útoku nacistů na SSSR masově přebíhali na druhou stranu. V Estonsku, které bylo Sověty okupováno byly např. organizovány partyzánské oddíly proti Rudé armádě. Příslušníci těchto skupin jsou

ještě třicet let po válce za podobné činy popravováni. V polovině února poslala světová organizace Amnesty International, bojující za propuštění politických vězňů, protestní telegram na presidenta Podgorného s prosbou o prominutí rozsudku smrti Michajlu Levjovovi, který byl k trestu odsouzen za hospodářské přečiny. V pozadí je opět fakt, že Levjov — sovětský občan židovského původu chtěl vycestovat do Israele.

V pátek 21. února vynesl leningradský soud rozsudek nad spisovatelem Vladimírem Maramsinem. Spisovatel byl odsouzen na pět let vězení za "protisovětskou činnost". Zatčen byl již v červenci minulého roku a u soudu se měl doznat k rozšiřování protistátních pomluv v SSSR a v zahraničí. V noci na stejný den prohlédala sovětská tajná policie KGB byt ruského pravoslavného popa Dimitrije Dudka. Policejní akce trvala přes deset hodin. Dudko byl již před časem vykazán z Moskvy na venkov, neboť při bohoslužbách měl kritizovat stát za jeho církevní politiku. Kromě toho pátrala policie v jeho bytě po ilegálním církevním samizdatu, jeho vydavatel Vladimír Osipov byl zatčen již minulého roku v listopadu. Dudko (53 let) psal také pro časopis příspěvky.

V pondělí 24. února rozeznalo asi 40 sovětských policistů v uniformách a v civilu demonstraci 7. občanů židovského původu před Leninovou knihovnou v Moskvě. Demonstranti chtěli právě rozbalit nápisy žádající právo vycestovat do Israele. Policie byla zřejmě včas informována, několik minut předtím zaparkovaly před knihovnou tři vozy autobusy, které plně zakryly výhled.

Pivní letošní přehlídky pařížské haute couture potvrdily módní trend, který už se objevil loni: jednotlivé módní domy se už nesnaží úzkostlivě nevybočit z řady a přinést stejný styl, jako ostatní, nýbrž specialisují se víceméně podle vkusu, a především věku, svých nejvděčnějších zákazníků. A tak dnes skoro každá žena najde módní linii, která jí nejvíce sluší. Dáváte-li přednost linii s projatým pasem a se sukni pod kolena, pak se oblékejte podle Diera, Schererra, Coco Chanelové či Givenchyho. Sluší-li vám šaty košilovitěho střihu bez pasu, a raději kratší, vyberete si něče z kolekce Cardinovy nebo Ungarovy. Večerní šaty, bez výjimky dlouhé, jsou podle toho bud' s projatým pasem a širokou sukni, nebo rovně, s empírovým pásem, které se tak opět po delší době objevilo na scéně.

Pozdě večer ve středu 26. února byl opět zatčen spisovatel a režimní kritik Anatolij Marčenko. Autor je znám na Západě svou knihou "Mé svědectví" popisující jeho vlastní zážitky z pracovního tábora (české ukázky byly svého času uveřejněny v mnichovském Textu). Marčenko byl v roce 1968 odsouzen k jednomu roku pracovního tábora, později ještě jednou ku dvěma letům. Po propuštění je nucen žít ve vyhnanství v městě Taruša, jižně od Moskvy.

V pondělí 3. března uveřejnily Neue Zürcher Zeitung, jako jeden příklad z mnoha, dopis se žádostí o pomoc k vycestování z SSSR. Na komisi lidských práv při OSN se obrátil sovětský občan židovského původu Viktor Alexandrovič. V dopise píše: "29. srpna 1973 jsem žádal

V jednom se však všechny pařížské módní salony shodují: v barvě. Naprosto převládá bílá, a to jak v šatech tak v kostýmech a blúzách. Diorův slavný módní návrhář vytvořil nový klasický kostýmek z bílého gabardinu, s úzkou sukni pod kolena, s projatým kabátkem přes boky, černě zdobený, doplněný bílou hedvábnou halenkou. Většina kostýmů je letos opět s úzkou sukni, na rozdíl od loňska, kdy se objevily kostýmy se sukni širší, většinou skládanou nebo plisovanou. Některé kostýmy mají mírně vypaná ramena. K bílému kostýmku lze nosit blůzy bud' bílé, či jemně květované, v pastelových barvách, nebo s jemnými proužky, ale rozhodně z materiálů lehkých, svátečních. Lehké, svěží a vysoce ženské jsou také Diorovy, Scherrerovy a Givenchyovy šaty. I zde namnoze

převládá bílá, často doplněná tmavomodrými ozdobami, námořnickým límcem či tmavomodrým blejzrem. Také látky jsou lehké, a to i na denní nošení: organtyn, krep, šifon, šantung. Sukně jsou rozšířené, namnoze plisované. Jednobarevné látky ovšem neovládly zcela pole. Pařížské módní salony vystavovaly řadu krásných, převážně květinových vzorů: převládaly růže a tulipány. Přes pestré květované šaty se nosí jednobarevné pláště — například v barvě oranžové, medové či rumělkové. Tmavé šaty, především večerní, jsou zase naopak doplněny pláštěm z květovaného hedvábí, jak je přinesl například Cardin. Pokud se zajímáte o kratší šaty košilovitěho střihu ala Pierre Cardin, vězte, že jsou na lemu doplněny nějakou ozdobou — volánem, krátkým plisováním, stužkami či podobně.

Rukávy jsou bud' krátké nebo dlouhé, úzké nebo nabírané, jak chcete. Večerní šaty mají, tak jako odpolední šaty u mnoha návrhářů, většinou velké výstřihy, nebo naopak odhalují záda. Zvlášť romantické večerní a koktejlové šaty přináší Givenchy, který oslě rozlišuje mezi tímto svátečním úberem a praktickým oblekem pro všední den. Jeho dlouhé večerní šaty mají empírovou linii, kimonové rukávy a jsou na prsou ozdobeny kytičkou.

A nyní k doplňkům. Střevíce jsou lehké a vzdušné, často sandálovitého typu, s vysokými stříhlejšími podpatky, z pásky přes nárt nebo košem kotníku. Večerní střevičky se scvrkly na minimum. Tatam je móda neohrabaných dřeváků a tlustých podpatků a podešví. Kloboučky jsou ke kostýmům malé a klopené, k letním šatům široké slaměné v pastelových barvách. Hodně se nosí také barety. A ještě jedna takřka senzační novinka se tu poprvé po padesáti či více letech objevila: vějíř! Přinesl jej módní salon Madamme Grès, prozatím z rážieho peří. Tak uvidíme, zda se móda vějířů opět ujme.

L. I. Brežněva o povolení k výjezdu do NSR. Žádost jsem předal zástupci KGB ve městě Luga v leningradské oblasti. Následujícího dne 30. 8. 1973 jsem byl zatčen a po řadě výsměchů a ponižování násilně dopraven do psychiatrické kliniky. Čtyři a půl měsíce mě dávali injekce, po kterých jsem ztrácel vědomí a mučili mě elektrošoky. Za velkých těžkostí podařilo se mé ženě dostat mě z tohoto pekla". Alexandrovič nesměl dále vykonávat povolání řidiče a každý měsíc se musel hlásit na zdravotním úřadě. V květnu 1974 se raději odstěhoval do jiné oblasti a našel zde opět místo šoféra. V listopadu však byl znovu hledán milicí a proto se rozhodl jet do Moskvy, kde v hotelu Moskva napsal výše citovaný dopis Organizaci Spojených národů.

Bojovník za občanská a lidská práva Viktor Krasin má nyní obdržet povolení vycestovat z SSSR do Kanady. Krasin byl spolu s Petrem Jakirem odsouzen v roce 1973 na tři roky vězení za antisovětskou propagandu. Po protestech byly jim tresty zmírněny.

—vah—

H & S PORK STORE

(PŘEDTÍM B. HRDINA)

PRVOTŘIDNÍ párky, debrecínky salámy, klobásky, domácí salámy, paprikovaná slanina, tlačenka a jiné masové výrobky. — Nezapomeňte ochutnat naše znamenité domácí uzené, jakož i vařené šunky. Chutné jatérničky a jelítka každý den čerstvě. Naše specialita: moravské (cikánské) uzené. Výsek čerstvého mladého vepřového, hovězího, telecího, jehněčího a vařené druhy drůbeže.

JOSEF SUDA, majitel

35-10 DITMARS BLVD., ASTORIA, NEW YORK
(mezi 35. a 36. ulicí) Telefon AS 8-8468

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1858 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmodernější zařízení a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nejjemnější československá kuchyně včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svičková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný plzeňský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-8605 — RE 4-9781

DOMOV SLUŽBY, NA NÍŽ JE SPOLEHNUTÍ

Mixan-Kučera Funeral Homes, Inc.

23-86 31st Street (blíže Českého domova) — ASTORIA, L. I.

OTTO F. KUČERA, REDITEL A BALZAMOVAČ SPECIALISTA

Více a více rodin, které použily dokonalé služby pohřebního ústavu MIXAN-KUČERA, doporučují tuto službu svým přátelům a příbuzným. Tato doporučení jsou upřímná a zcela dobrovolná na základě jejich naprosté spokojenosti. Kaple k dostání kdekoliv v New Yorku.

Nové parkoviště k dispozici přímo u budovy.

Telefon RA 8-0278